

Namık Kemal Zeybek

ATEŞTEN ADAMLAR

TÜRK DEVRİMİ'NİN
ÖNCÜ SAVAŐIMCILARI

—
AraŐtırma
İnceleme
—

DK

Namık Kemal Zeybek, 1944 yılında Bayburt'un Kitre köyünde doğdu. 1966 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Türkiye'nin çeşitli ilçelerinde on yıl kaymakamlık, 1977'de Gümrük-Tekel Bakanlığı'nda müsteşarlık görevlerinde bulundu. 1987'de İstanbul milletvekili seçildi.

1989-1991 arasında Özal Hükümeti döneminde kurulan Kültür Bakanlığı'nın ilk bakanı oldu.

1992-1994 yılları arasında büyükelçi unvanıyla Başbakan Süleyman Demirel'in başbakanlık başdanışmanlığını yaptı. Türkiye ile Türk dünyasının koordinasyonunu gerçekleştirdi. 1995'te İstanbul milletvekili olarak tekrar Meclis'e girdi ve 1997'ye kadar devlet bakanlığı yaptı.

Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi'nde 14 yıl mütevelli heyet başkanlığı yaptı. Halen kurucusu olduğu Ahmet Yesevi Vakfı ve Ata Derneği'nde yönetim kurulu başkanlığı görevlerini yürüten Namık Kemal Zeybek'in *Türk Dünyası De-yince, Siyaset Yolu, Bilgi Çağında Türkçülüğün Esasları* ve *Türk'ün İnanıcı* adlı kitapları da Doğan Kitap tarafından yayımlandı. Namık Kemal Zeybek'in yayımlanmış diğer kitapları şunlardır: *Türk'ün Töresi, Kutlu Söylev, Kızıl Elma, Alpautlar*.

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Türk Dünyası Deyince
Siyaset Yolu
Bilgi Çağında Türkçülüğün Esasları
Türk'ün İnancı

ATEŞTEN ADAMLAR

Türk Devrimi'nin Öncü Savaşımçıları

Yazan: Namık Kemal Zeybek

Editör: Sema Çubukçu

Yayın hakları: © 2022 Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ő.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Haziran 2022 / ISBN 978-625-8344-32-5

Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı: Taylan Polat

Sayfa uygulama: Hülya Aktaş

Baskı: Ay-han Matbaası

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/31

Bağcılar - İSTANBUL

Tel. (212) 445 32 38

Sertifika no: 44871

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ő.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Ateşten Adamlar
Türk Devrimi'nin Öncü Savaşımıcıları

Namık Kemal Zeybek

İçindekiler

Önsöz yerine	9
Mahmut Esat Bozkurt	17
Dr. Reşit Galip	25
Cumhuriyet'e katkı veren Avrupalı bilginler.....	31
Hasan Fehmi Ataç	35
Dr. Refik Saydam	40
Hamdullah Suphi Tanrıöver	43
Hüseyin Vasıf Çınar	46
Cemal Hüsnü Taray	50
Mustafa Necati	54
Hasan Âli Yücel	58
İsmail Hakkı Tonguç	63
Mehmet Rüştü Uzel	67
Rifat Börekçi	70
Cemalettin Çelebi	75
Papa Eftim Teoman Ergene	78
Nurullah Esat Sumer	83
Mehmet Ali Kâğıtçı	89
Behiç Erkin	93
Zihni Derin	95
Vecihi Hürkuş	97
Nuri Demirağ	101
Şakir Zümre	106
Neriman Nerimanov	109
Yusuf Akçura	113
Muazzez İlmiye Çığ	115
Ahmet Adnan Saygun	118
Şevket Süreyya Aydemir	122
Prof. Dr. Mehmet Haberal'la İkinci Sağlık Devrimi	125

Önsöz yerine

Onlar “Cumhuriyet’e katkı verenler.”

Onlar “Cumhuriyet’in Akıncıları.”

Onlar “Türk Devrimi’nin öncü savaşçıları.”

Onlar “Atatürk’ün yakınları.”

Onlardan biri, Mahmut Esat Bozkurt için Atatürk “Ateşten Adam” demişti. Biz hepsi için “Ateşten Adamlar” diyebiliriz; çünkü öyleydiler.

Bu çalışmamda onlardan söz etmek istedim.

Onlar unutulmamalıydılar.

Onlar unutturulmamalıydılar.

Onlar olmadan, onların öyküleri, yaptıkları bilinmeden ne Atatürk doğru anlaşılabilir, ne Cumhuriyet ne de Türk Devrimi.

Kuşkusuz onlar sadece bu yapıtta yazdıklarım değil.

Sözgelimi Kurtuluş Savaşı’nın ordularının başında olanları, Fevzi Çakmak’ı, İsmet İnönü’yü, Ali İhsan Cebesoy’u, Fahrettin Altay’ı, Kâzım Karabekir’i ve daha birçok komutanı anlatmadım. Onlar ayrı bir çalışma konusu olmalı.

Atatürk’ün başbakanlarını da yazmadım. İsmet İnönü, Celal Bayar da ayrı çalışmalara konu olmuşlardır. Onlarla ilgili yeni yayınlar da olmalı.

Cumhuriyet’in bakanlarından kimilerini yazdım. Ölçüm, Atatürk’le yakın çalışmış olmalarıydı. Yoksa Türk Devrimi’nin bilincinde, üstün başarılı Ali Naili Erdem’i, gerçekten bakanlar içinde Kutup yıldızı gibi parlayan Gün Sazak’ı da yazabilirdim.

Bu kuraldan bir kişilikte ayrıldım. O da buluşçu bilgin Mehmet Haberal’dı. Haberal, Cumhuriyet’in “İkinci Sağlık Devrimi”ni

başaran, Türkiye'nin içerde ve dışarda övünç kaynağı olan bir kişiliktir. Türkiye'yi bırakıp başka ülkelere gitmek isteyen gençlerimize bu "örnek kişiliği" anlatmak istedim:

"Durun nereye gidiyorsunuz. Bakın Mehmet Haberal'a! Türkiye'de çalışıp yeryüzünde üstünler arasına katılmak da mümkün olabiliyor."

Evet!..

Bunu anlatmalıyız.

Atatürk'ün düşüncelerinin biçimlenmesine katkıda bulunan Ziya Gökalp'i burada anmalıyım.

Kurtuluş Savaşı'nda İngilizlerin yandaşlığını yapan, Yunanları destekleyen İslamcılardan koparak Türkçülüğü seçen, Ankara'ya koşarak Atatürk'ün yanında kurtuluşa büyük destekler veren İstiklal Marşımızın yazarı Mehmet Âkif Ersoy'u da unutmamalıyız. Kurtuluştan sonra Türk Devrimi ile yollarını ayırıp Mısır'a gitmiş olsa da, dirliğinin son günlerinde Atatürk konusundaki övücü sözlerini de belirtmeliyiz.

Kuşku yok!..

Kurtuluş Savaşı'nı gerçekleştiren de, Türk Devrimi'ni başaran da Atatürk'tür.

Bununla birlikte onlar, o Ateşten Adamlar çevresinde olmasa, onları bulup ortaya çıkarmasa o boyutta başarı elde edilebilir miydi?

Bu, yanlış bir soru olmasa gerek.

İşin bir başka yanı, Atatürk'ü doğru anlamak için onları, onların yaptıklarını da bilmek gerekliliğidir.

Ben bu gereği yerine getirmeye çalıştım.

İstedim ki, en başta Atatürk'ün olmak üzere bu Ateşten Adamların aydınlığı yolumuzu yeniden aydınlatsın.

Cumhuriyet'i, Türkiye devletini kuran Atatürk.

Cumhuriyet'e katkı verenler diye söze başlarken, öncelikle, Cumhuriyet'i kuran kişiliğin, onun temel değerlerinin yeniden anımsatılması gerekir.

Katkı verenler, kurucunun yolundan giderek büyük işler yaptılar.

Türkiye Cumhuriyeti'nin birincil değeri Cumhuriyet'tir.

Cumhuriyet, Atatürk ilkelerinin birincisi, Türk Devrimi'nin en önemli yönüdür.

Binlerce yıl kağanlar, hakanlar, şahlar, padişahlarca yönetilmeye alışmış olanlara, üstelik böyle bir istekleri de yokken, "Siz, artık padişahların kulu değilsiniz, kendinizin efendisi olacaksınız, sizi yönetenleri siz seçeceksiniz" demek, onlara bunu benimsetmek, olacağına, olması gerektiğine inandırmak, neredeyse, olamaz yakın bir çetinliği göze almayı gerektiriyordu.

Atatürk, yeniden kuracağı devleti, cumhuriyet olarak kurgularken, en yakınında olanlardan bile, bunu anlayamayanlar, karşı çıkanlar olacağını biliyordu.

Ayrıca, altı yüz yıldan daha uzun bir süreden beri, Osmanlı hakanlarının kendilerini yönetmesini doğa yasası gibi gören bir topluma, "Sen kendini yöneteceksin" demek gerekiyordu.

"Sen artık Osmanlı padişahlarının kulu değilsin, yurttaşsın, özgür bireysin."

Atatürk'ün en yakınında bulunanlardan bile "Damarlarımda padişahların bana verdikleri, kan gibi dolaşırken, ben nasıl saltanatın kaldırılmasını isteyebilirim?" diyenler oluyordu.

Bunu söyleyen kişinin "Hamidiye Kahramanı Rauf Orbay" olduğunu anımsarsak konunun önemi daha iyi anlaşılır.

Bu kahraman sonradan Atatürk'ün yaptıklarının doğru olduğunu anlayacak, "O olmasa kurtulamazdık" diyecektir.

İslam dininin gereği olduğuna inanılan, inanılmasa bile öyle olduğu sunulan, dayatılan halifelik; sultanlığın ayrılmaz nitelikleri olduğu inancı da eklenince saltanatın kaldırılması iyice çetinleşiyordu.

Atatürk, Kurtuluş Savaşı'nı kazandıktan sonra, bir de bu çetinlikle savaşmak durumunda kaldı; çevresinden başlayarak inandıra inandıra bu büyük işi başardı.

Bu iş başarılmasa, Atatürk ağırlığını koymasa saltanat sürüp giderdi. Ya Vahdeddin saltanatını sürdürür ya da bir şehzade bulunur "sultan" yapılır, Osmanlı kendisini yok oluşa götüren çürümüş, çağdışı kalmış kurumlarıyla, hilafetin destekçisi, çökertici din devletiyle ayakta kalmaya çalışırdı.

Türklük bilinci diriltilemezdi.

Bilim yoluna girilemezdi.

Bin yıl Türklere sıkıntılar yaşatan, Türkçeyle uyumsuz olduğundan, Türkçeyi kendisine uymaya zorlayarak bozan, okuryazar oranının artmasını engelleyen Arap harflerinden kurtulamazdık.

Kadınlarımız kalıtta (mirasta) yarım, tanıklıkta yarım sayılmaktan kurtulamazdı.

Kadınlarımız evde üç ortakla birlikte kocaya eş olmaktan, kocalarınca “boş ol” demekle evden atılmaktan kurtulamazlardı.

“Boşanmak yetkisi kocanıdır, kadının, bu konuda söz hakkı bile yok” denilen bir toplum nasıl çağdaş olacaktı?

Çağdaş ülkelerin ortak ölçü, tartı, takvim uygulamalarının dışında kalan bir ülke diğer ülkelerle nasıl sağlıklı ilişkiler geliştirecekti?

Giyimleriyle, başlıklarıyla ayrı kökenden geldiklerini, ayrı tarihata bağlı olduklarını haykıran kişiler nasıl ortak yurttaş olmanın bilincine erişeceklerdi?

Halife padişahların kullarından oluşan bir topluluk toplum olabilir miydi?

Çağı geçmiş, dönemini bitirmiş Osmanlı saltanatının kaldırılması kaçınılmaz olsa da Atatürk’ten başkası bu yürekliği ortaya koyamazdı.

Atatürk bunu yaparak sonraki büyük dönüşümlerin önünü açtı.

Osmanlı padişahı Sultan Selim’in Mısır’dan getirdiği “halifelik” ise Türk’ün sırtına yüklenmiş ağır bir yükten başka bir şey değildi.

Halifelikle birlikte gelen din anlayışı devleti “din devleti” durumuna dönüştürdü. Kâtip Çelebi bunun sonuçlarının çöküşü getirdiğini *Mizanü'l-Hakk Fi İhtiyari'l-Ehakk* adlı yapıtında anlatır.

Geçmiş-bilimin bize öğrettiği değişmez bir kural vardır:

Hangi devlet “din devleti” olursa, din de çürür, devleti de çöktürür.

Roma da Timurlu da Babürlü de Osmanlı da bu yüzden çökmüştür.

Din devleti olunca akıl-bilim dışlanmış, bu durum da çöküşü başlatmıştır.

Tüm bu gerçekleri bilen Atatürk, bu büyük adımı atmıştır; halifeliği kaldırarak, yeni Türk devletinde artık akıl-bilim yolunun temel yol gösterici olmasını sağlamıştır.

İlerleyen bölümlerde, bu doğru yolun, bilim yolundan gidişin ürünlerini göreceğiz.

Cumhuriyet'in başlarında, hastalıklardan kırılan, gençleri savaşlarda ölmüş, okuryazar oranı yerlerde sürünen, ulus bilincinden yoksun, ilkel tarımdan başka bir üretim yeteneği olmayan topluluğun, nasıl ulus olduğunu, sanayileşme yoluna girdiğini, uçak, silah yapıp dışarıya satacak duruma geldiğini anlatacağız.

Bu bitikte anlatılanlar işte o büyük devrimi gerçekleştirmekte Atatürk'ün yanında çalışanlardır.

Onlar Cumhuriyet'e katkı verenlerdir.

Ata, Kurtuluş Savaşı'nı başlatmasaydı, tüm bunlar olmayacaktı.

Atatürk'ün yakınlarından olup sonradan onunla görüş ayrılığına düştüğü bilinen Rauf Orbay'ın 1964 yılında Ankara'da orduvinde çevresine toplanan gençlere söylediklerini değerli Feyzullah Budak'ın *Atatürk Gücünü Nereden Alıyordu?* adlı yapıtından aktarmak isterim. (24, 25. bet):

Sevgili gençler, biliyorsunuz benim Atatürk ile bazı siyasi ihtilaflarım olmuştur. Hatta aramızda sizin bilmediğiniz bazı askerî ihtilaflarım da olmuş olabilir. Ama şimdi bunların hiçbir anlamı yoktur. Tarihe tanıklık eden bir büyüğünüz olarak benim size, Atatürk hakkında söylemem gereken ve sizlerin de bir Türk evladı ve müstakbel bir Türk subayı olarak Atatürk hakkında bilmeniz gereken şudur:

Eğer o günlerde Mustafa Kemal olmasaydı, bildiğiniz o kadrodan hiçbirimiz, onun yaptıklarını yapmayı göze alamazdık. Yani o olmasaydı bu liderliği hiçbirimiz yapamazdık. Ama Mustafa Kemal kurtuluş ve yeniden doğuş konusunda öyle kuvvetli bir inanca, öyle derin bir imana ve öyle güçlü bir iradeye sahipti ki, bizim hiçbirimiz olmasaydık bile, o, Samanpazarı'ndaki ameleleri toplayarak bu savaşı onlarla yapardı ve başarırdı.

Atatürk'ün yakın arkadaşları içinde bile ABD mandasını çıkar yol görenler de vardı, "Artık yapacak bir iş yok, çiftlik satın alıp çiftçilik yapalım" diyenler de...

Atatürk bu değerli kişilerin önüne geçti, onları inandırdı, yüreklendirdi, savaş biliminin gerekleri neyse uyguladı, olmaz denileni oldurdu, başarılamaz denileni başardı, yığınların içindeki kahramanlıkları ortaya çıkardı.

Çok başarılı ve zeki bir kurmay olan İsmet Paşa, İnönü Savaşlarının kahramanı, Lozan'da barışın gerçekleştiricisi, İkinci Yeryüzü Savaşı'nda (İkinci Dünya Savaşı) Türkiye'yi savaşa sokmayarak barışın kahramanı oldu.

İşte Atatürk budur!

Atatürk en baştan, Erzurum'da, Sivas'ta kurultaylar toplayarak sonra da Ankara'da TBMM'yi toplayarak başarıyı, ulusun yetkilileriyle gerçekleştirdi. Bu yol Cumhuriyet'e giden yoldu.

Meclis'in adının Türkiye Büyük Millet Meclisi olması için de çok önemli iki kavramı ortaya koyuyordu:

Yeniden kurulacak devletin adı TÜRKİYE olacaktı.

Bu devlet "millet" in devleti olacaktı.

Öyle oldu.

Töre kurucusu Bumin Kağan'dan, İstemi Kağan'dan, İlteriş Kağan'dan, İlbilge Katun'dan, Bilge Kağan'dan, Kültigin'den, Bilge Tonyukuk'tan yüzlerce yıl sonra adında Türk olan bir devlet, Türk'ün töresine göre yeniden kuruldu.

Türk, Türklük bilincinde olandır denildi:

"Ne mutlu Türk'üm diyene."

Türkiye Cumhuriyeti yurttaşlarının ortak adı Türk'tür denildi.

Kökü, kökeni, inancı ne olursa olsun, Türkiye Cumhuriyeti yurttaşları eşittir denildi.

Böylece en baştan temel ilkeler belirlendi:

- Bu yeni devlet bir Cumhuriyet'tir.
- Bu Cumhuriyet Türk Cumhuriyeti'dir.
- Cumhuriyet, adına Türkiye denilen bir yurt toprağı üzerinde kurulmuştur.

Bu yurt üzerinde, kökü binlerce yıl geçmişe giden yeryüzü Türklüğünden kaynaklanan yeni bir ulus oluşturulacaktır.

Bu ulus Türkiye Cumhuriyeti yurttaşlarından oluşacaktır.

Birleşilen değerler; Türklük, Türkçe, ortak yurttaşlık bilinci, çağdaş toplum olmak ülküsüdür.

Türk ulusunun yurdu artık Türkiye topraklarıdır.

Türkiye binlerce yıldan beri Türklerin oturageldiği bir ülke olmakla birlikte, kanla sulanmış, yeniden kazanılmış kutlu topraklardır.

Böylece Atatürk, Türk ulusuna bir yurt tanımı veriyor, bu yurdun sevilmesini öğretiliyordu.

Atatürk eğitimle Türkiye Cumhuriyeti yurttaşlarına, ulus bilinci, yurt bilinci, yurt sevgisi, yurttaş olmanın sevincini öğretmiştir.

Türkiye, Türkiye benim güzel yurdum seni çok severim. Ben Türk'üm, ben Türk'üm, ben Türk'üm.

Hatay gibi yerler ise Türkiye yurdunun dışında kalmış; günü gelince kazanılacak yurt topraklarıdır. Günü gelince kazanılmıştır. Atatürk bunu da kendisi başarmıştır.

Bugün ulus bilincinde, yurt sevgisinde, yurttaşlık dayanışmasında buluşan bizler, bunu Atatürk'e borçlu olduğumuzu unutmamalıyız.

Bize Türk olmanın kıvancını, bir yurdu olmanın sevincini veren Atatürk'tür.

Bugün doğallaşmış olsa da gerçek budur.

Atatürk'ün bize öğrettiği yurt sevgisi, yurdun güzelliklerini korumayı, yurdu daha da güzelleştirmeyi içerir.

"Bana bir din gösterin ki Tanrı'ya tapınması ağaç dikmek olsun" diyen Atatürk'ü iyi anlamalıyız.

Yalova'da bir çınarın dallarını kesmemek için köşkü yana kaydirtan, Ankara'da çiftlikte söğütleri kökünden çıkarttırıp başka yere diktirten Atatürk'ü anlayabildik mi?

Atatürk vatan şairi Namık Kemal'i çok sevse de, bu yeni yurt artık Namık Kemal'in söylediği vatan değildir.

Ne demişti Namık Kemal:

Git vatan Kâbe’de siyaha bürün
Bir kolun Ravza-i nebiye uzat
Birini Kerbela’da meşhede at
Kâinata o ihtişamınla görün.

Namık Kemal’in anlattığı vatan, ümmetin vatanydı. O, artık gerilerde kalmıştı.

Gelen yeni bir gün, yeni bir anlayış, yeni bir ülküydü.

Türk ulusunun yurdu Türkiye olmuştu.

Cumhuriyet, Türklük, Türkçe, Türk yurdu gibi kutsal kavramların arkasından, tüm bunları korumak, geliştirmek için gerekli olan bir ana kavram gelmeliydi, gecikmedi: Bilim Yolu.

“Hayatta en hakiki gerçek yol gösterici bilimdir.”

Atatürk bilimin gerekleri neyi gerektiriyorsa onu yaptı.

Tarımın çağdaşlaştırılmasını başlattı.

Ülkeyi sanayi çağına taşıyacak adımları attı, fabrikalar yaptırdı. Özel girişimleri yönlendirdi, destekledi.

Bilim yolundan eğitimi başlattı.

Çağdaş üniversiteyi kurarken dışarıdan da bilginler getirtti.

Özel girişime uçak yaptırttı, savunma sanayiini kurdu.

Atatürk tüm atılımlarını yaparken, görüşlerini tartışmaya açmaktan kaçınmadı; yanında bulunanların, yetişenlerin görüşlerine değer verdi.

Burada, Atatürk’ü anlamış, onun çizdiği yolda Türkiye Cumhuriyeti’ne türlü alanlarda katkılarda bulunan, çoğunun adı da yaptıkları da unutulmuş değerli kişilerden söz edeceğiz.

Yaşı ilerlemiş olanlara anımsatmak, yetişen gençliğe örnek vermek, iyimserlik aşılacak amacındayım.

Dilerim ki amacıma ulaşırım.

N. Kemal Zeybek

Mahmut Esat Bozkurt

(Ateşten Adam)

(1 Ocak 1892, Aydın-21 Aralık 1943, İstanbul)

Türkiye Cumhuriyeti'ni, savaş alanlarında kazanan, kurduğu devletin adına "Türkiye" diyen, Türklük temelinde, akıl-bilim yolunda "Türk Devrimi"ni gerçekleştiren, büyük dönüşümlerle Türkiye'yi çağdaşlaştıran, yurttaşlara ulus bilinci, yurt bilgisi öğreten, büyük öğretmen, Başöğretmen Atatürk'ü en iyi anlayan, onun izinden büyük işler başaran Mahmut Esat Bozkurt...

Soyadı Yasası çıkınca Atatürk ona "Ateşten Adam" soyadını vermek istemiş.

Atatürk'ün ona bakışını anlamak için bu "soyadlandırma" yeterlidir.

Onu anlamak için de Bozkurt soyadını seçmiş olması yeterli...

Gereğesi "Bozkurt-Lotus Davası" olsa da gerçek, onun derin Türkçülüğüdür.

1892'de Kuşadası'nda doğdu. 21 Aralık 1943'te İstanbul'da öldü. Öyle istemiş olduğundan Kuşadası'na gömüldü.

Türk olarak yaşadı, Türk olarak öldü...

Türklük için savaştı...

Türklüğün yaşaması, çağdaşlaşması için uğraştı. Büyük Türk devrimini destekleyen büyük dönüşümleri gerçekleştirdi.

Milletvekili oldu. Türk yurttaşları için savaşım verdi.

Bakan oldu. Ekonomi alanında başarılı işler yaptı.

Adalet Bakanı oldu.

Atatürk'ün gözetimi altında Türkiye Cumhuriyeti hukuk düzenini çağdaşlaştırdı.

Politikayı bıraktığında da bilgin, yazar, hatip olarak, yol gösterme, yön belirleme görevini sürdürdü.

Evet...

O bir ateşten adamdı, büyük işler yaptı.

O bir Bozkurt'tu, Türklere çıkış yolunu gösteriyordu.

Ateşten Adam'ın ateşinin kaynakları ise Türklük, Türkçülük, çağdaşlık, Atatürk idi.

Bu özetten sonra onu ayrıntılı öğrenmek isteyenler için iki yapıtı salık vermeliyim:

- *Ateşten Adam, Mahmut Esat Bozkurt.*

Yazarı: Nail Topak

Atayurt Yayınevi, 2017

- *Mahmut Esat Bozkurt*

Yazarı: Hayri Yıldırım

Kitabevi Yayınları, 2020

Doğrusu, bu iki bitiği okumadan önce de Mahmut Esat Bozkurt'un, hukuk dönüşümümüzle ilgisi ile Bozkurt/Lotus Davası'ndaki başarısı konusunda bilgim vardı.

Bununla birlikte bu bitikleri okuduktan sonra şaşırmadım diyemem.

Bu boyutlardaki bir düşün, eylem Türkçüsü ile az ilgilendiğim için kendime söylendim.

Bu büyük Türk'ün yaptıklarını özet olarak anlatmalıyım.

Ataları, Rodos Yunanların eline geçtiğinden, oradan kaçıp Kuşadası'na yerleştirilenlerden. Belli ki Türklük bilincini, yurt yitirmenin acısını ev ortamında öğrenmiş.

Ortaöğrenimden sonra İstanbul Darülfünun Hukuk Fakültesi'ni bitirmiş, Fransızcasını geliştirmiş, hukukla birlikte ekonomi öğrenmiş. Arkadaşları o dönemini, "taşkın Türkçü, ülkücü, diri coşkun" diye tanımlıyorlar.

Dirliği boyunca böyle kaldığı anlaşılıyor.

Bu arada gazetelerde de yazıları çıkıyor.

Bir örnek:

Onlar “Cumhuriyet’e katkı verenler.”

Onlar “Cumhuriyet’in Akıncıları.”

Onlar “Türk Devrimi’nin Öncü Savaşımçıları.”

Onlar olmadan, onların öyküleri, yaptıkları
bilinmeden ne Atatürk doğru anlaşılabilir,
ne Cumhuriyet ne de Türk Devrimi.

İstedim ki en başta Atatürk’ün olmak üzere
bu Ateşten Adamların aydınlığı yolumuzu
yeniden aydınlatsın.

Deneyimli siyasetçi, yazar Namık Kemal Zeybek

Ateşten Adamlar’da bağımsızlık yolunda Atatürk’ün yanında
yer alan, Türkiye Cumhuriyeti’ne türlü alanlarda katkılarda
bulunarak topluma çağdaş uygarlık yolunda öncülük eden
ancak bugün adı da yaptıkları da unutulmuş değerleri anlatıyor.

Namık Kemal Zeybek, yaşı ilerlemiş olanların anımsayacağı,
gençlerin örnek alacağı, topluma iyimserlik aşılayacak
birbirinden değerli isimleri yeniden hafızalarımıza kazandırıyor.

